

ST. OLAV

Nr. 44

Oslo, den 31. oktober 1935.

47. årg.

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.
„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 17340 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7, Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun mandag kl. 3—4.

INNHold: Til Mgr. K. Kjelstrup — Allehelgensdag — Allesjelesdag — Den katolske presse — Bert Hušzar. Bergen — NB. — Møy og moder milde — Hospitalet på Høne.oss — N. K. K. F. studiekrets — St. Olavs lokalforenings basar — Spørsmål og svar — Bokanmeldelser — Herhjemme—

Til Mgr. K. Kjelstrup (ved Kyrkjevigsla i Kristiansand)

Byggmeister hæve,
verket ditt gjæve
sjeldan for augo seg tér.
Oftast i løyndom
veks det til røyndom.
Einast Vårherre det ser.

Men der i hagen
stig upp i dagen
kyrkja du bygde for Krist.
Klårt skal ho lysa,
stødt skal ho hysa
Honom som fyrst er og sist.

Kristus vil tryggja
det du kann byggja.
Aldri du bygde på sand.
Storleg Han løner
no dine bøner.
Raust er Hans heilage hand.

Klokka ho kallar
heim til Guds hallar,
høyr kor ho lokkar og bed!
Der kann vi finna
Herren, og vinna
heile Hans nåde og fred.

Ja, i si Kyrkja
vil Han oss styrkja
heilt med seg sjølv som Han er.
Når Han oss kannar,
sele vi sannar:
Herre, d'er Deg vi har kjær.

Byggmeister kjære,
signa du vere!
Kristus vil vera di løn.
Honom til æra
all ting skal vera,
so som det stødt var di bøn.

Kristkyrkja stande
nyreist i landet,
synleg kvar stund og kvar stad!
Ring so det omar,
ring so det ljomar
ljuvleg frå storklokka Glad!

Lars Eskeland.

Ordtýdingar: kann: vedkjenna seg, kjenna
som sitt eige. — Glad heitte Olavsklokka
i gamle Nidaros.

Allehelgensdag.

Det finnes neppe noe begrep som blir så misforstått og gir anledning til så mange vrangforestillinger som hellighet. Fordi man så ofte forveksler middel med mål og gjør det som bare skal være middel til mål i sig selv.

Hellighet består ikke i lange brennende bønner — ikke i det å faste og våke, ikke i strenge botsøvelser og ikke i sødmefyllt fortrøstning. Hellighet er å hige etter det mål som vi er skapt til med all vår kraft og alle våre evner. Og denne higen har kun en eneste form: med hele vår vilje å tjene Gud.

Maria svarte englen som bragte henne utvelgelsens bud: «Se, jeg er Herrens tjenerinne — mig skjje etter ditt ord!» Og Frelseren har innprentet oss det at vi er tjenere gjennom den lignelse, som Kirken senere har knyttet som evangelium til bekjennernes festdager og som slutter med den skjønne forjettelse: «Du gode og tro tjener — Du har vært tro over lite, jeg vil sette dig over meget. Gå inn til din Herres glede!»

Hvad vil det så si å være en tro tjener?

En tro tjener har først og fremst fire egenskaper:

han overtrer aldri sin Herres befalinger —

han behandler med respekt og forsiktighet alt som tilhører Herren —

han krysser aldri sin Herres planer eller klager og knurrer over dem, men går gjerne og villig inn på dem — ikke fordi han er begjærlig etter mer fortjeneste eller av slavisk underkastelse, men av hengivenhet og fordi han gjerne vil fremme sin herres beste — og han er alltid rede til å bringe ofre for sin herre.

En sjel som streber etter fullkommenhet må alltid akte Guds bud og ikke alene søke å undgå dødsyndene, men også de tilgivelige synder. Men også i sin innstilling til alt som er tillatt må han handle ut fra sin kjærlighet til Gud og til Guds ære. For alle helgener har naturen alltid vært den store bok som har åpenbart Guds majestet, Guds visdom og Guds skjønnhet for dem. Derfor hadde de den også så kjær — og for dem var fjell og dal, skog og mark, jordens blomster og himlens fugler og havets fisk kun som trin på den himmelstige ad hvilken de steg op for å takke og prise Skaperen.

Som dem bør også vi fryde oss over hvad menneskehånden, hvad forstand og kunst har frembragt, ti alt det er en avglans av Guds storhet. Men merker vi at det skapte drar oss bort fra Gud og hans tjeneste — da må vi gi avkall på det. Merker vi at vi i det kun søker og finner vår egen glede og tilfredsstillelse, så må vi huske på Pauli formaning: «Alt må gjøres i Herrens navn» — og rette oss etter St. Johannes av Korssets ord: «Føler du lyst til å høre på noe som dog er uten betydning for din tjeneste hos Gud, så lytt ikke til det! Ser du

noe som ikke løfter ditt sinn op mot Gud — så betrakt det ikke! Og vis den samme aktpågivenhet overfor alle dine sanser!»

Men ennu vanskeligere enn å overvåke sine sanser er det å beherske sine tanker og forestillinger. Ti også disse tilhører Gud, og vi når aldri frem til hellighet om vi ikke alvårlig beflitter oss på å fjerne alt det fra vårt sinn som ikke hører til våre daglige plikter og til vår tjeneste hos Gud. Intet som kan holde oss fjernt fra vår hinsidige bestemmelse må opbevares i vårt sinn som i et arkiv — det skal bare passere igjennem det. Det skal dømmes til forglemmelse.

Alle hellige har hatt denne evne å kunne rense hukommelsen for de ytre og jordbunne ting, så at de intet inntrykk har etterlatt sig. De har arbeidet sig frem til en sjelefred, som intet har kunnet forstyrre, fordi alle ytre begivenheter gikk forbi dem, ja igjennem dem uten at de fikk lov å slå rot. Glede og sorg, kjærlighet og motvilje — de møtte alle menneskelige følelser på sin vei, men alle blev de utløst fra sin egocentriske karakter ved å renses i det inderlige gudhengivne samliv, som disse helliges ånd hadde med Guds vilje — den de ene vilde tjene. Men har da disse helgener til sist mistet all menneskelig følelse? Er de blitt til sfinkser, der tause som mumier røkter sine sjeles kolde graver?

Nei — ti hellighet forneker ikke de menneskelige følelser — den bare foredler og forvandler dem. Kun det ufullkomne, det helt verdslige forneker den — stoicismens kolde likegyldighet har intet tilfelles med korssets lære.

Kristi etterfølgere, den gode hyrdes, den barmhjertige samaritans etterfølgere vil alltid føle hjertene juble i glede og vånne sig under smerte og lidelse — men denne naturlige bevegelse kan som allerede sagt, ikke overmanne de hellige krefter i deres sinn. St. Teresia sier om dette: «Noen av våre følelser har et helt naturlig utspring — således det meste av det som volder oss glede — andre av den kjærlighet til næsten som beveger oss til medlidenskap, således som vi ser det hos den Herre Kristus idet han opvekker Lazarus. Slike følelser er ingen hindring for samlivet med Gud og heller ikke forvirrer de sjelen ved en langvarig, ubehersket, urolig lidenskapelighet».

Den hellige indifferens strekker sig kun til alt som ikke har med Gud å gjøre og peker på eller fører til ham. At de fullkomne sjeler skulde stå likegyldige overfor den evige salighet eller den evige fordømmelse, er av Kirken blitt stemplet som vranglære. Selv om vi er fremkallt av intet bare for å tjene og forherlige Gud, så er vi dog også skapt for selv å være lykkelige — lykkelige i dette liv og lykkelige etter døden. Men skjont den hellige allerede her på jorden kan føle en forsmak på den

Allesjelesdag.

Følgende brev skrev pater Lacordaire — hvis hundreårsdag vi minnedes i en serie artikler ivår i «St. Olav» — til en av sine venner som med ganske korte mellomrum mistet sin hustru og to barn. Men da hele dette brev er en innlevelse i sorgens mysterium som gir det gyldighet og rekkevidde for de mange selv om det opprinnelig er skrevet til en enkelt, så bringer vi det her til trøst for dem som sørger over tapet av sine kjære og for hvem Allesjelesdag er en savnets og smertens fest.

Brevet lyder:

«— — Igår hørte jeg om de nye tap som De har lidt — og jeg iler med å skjenke Dem mitt hjertes kjærlighet om det kan mildne disse forferdelige tilskikkelser for Dem. Men akk — jeg kan vel ikke håpe å kunne skjenke Dem den minste trøst. Derksom troen ikke hadde overbevist mig om at Gud er allmechtig, så vilde jeg vel neppe endog våget å henvise Dem til hans trøst.

Men kanhende vil han tillate mig å kunne si Dem enkelte ting som kan bli Dem til nytte. Når slike overveldende ulykker kommer, så spør menneskene alltid i sin rådvillhet etter årsaken — på samme tid som de er knuget til jorden av virkningenes vekt. Derfor har jeg spurt Gud hvorfor De er blitt slynget ned i denne avgrunn av sorg — og jeg har søkt om grunnen til disse ulykker med en venns hele om-

evige salighet, så lenges han allikevel bare etter den dag hvor han skal få skue Gud — målet for all hans kjærlighet og all hans lengsel.

Vi er skapt for å være lykkelige også her på jorden, ti har Kristus ikke sagt at selv dem som lider ondt og forfølges for rettferdighetens skyld — skal glede sig og juble, ti deres lønn i himmelen skal bli stor?

Men — når de hellige har gjort alt hvad de kunde for å tjene sin Herre og Gud, så hører vi dem til slutt utbryte: «Vi er unyttige tjenere». Ti det er deres felles særpreg: Jo, høiere de stiger i fullkommenhet jo ydmykere blir de. For desto mer erkjenner de at de intet er eller gjør av sig selv — de er bare Guds verk, et utslag av hans nådes allmakt mot menneskene.

Allehelgensdag er vigslet minnet om disse mennesker — men dette minne skal tillike være en manende kraft. En hjelp til oss som lever nu — så altfor ofte og altfor meget optatt av det daglige livs sorger og gleder og av vår egen betydningfullhet. En hjelp så også vi forstår at livets sanne lykke finnes kun når vi bekjenner med epistlens ord: «Lov og herlighet og visdom og takksigelse, ære og makt og kraft være vår Gud i all evighet. Amen!»

sorg og en troendes bevissthet. Tillat mig nu å si Dem resultatet av mine overveielser.

I den hellige skrift fortelles der på mange steder om plutselige og overveldende katastrofer — men vi ser aldri at de har annen grunn enn en av disse to: å være straff for store forbrytelser eller belønning for store fortjenester. Den første årsak passer ikke her overfor hverken Dem, Deres familie eller Deres hederkronede berømte forfedre — men hvor det er lett å forklare alt ut fra den annen årsak! De hadde knyttet Deres skjebne til et så fullkomment menneske at hun tidlig måtte bli kalt til Gud — hun måtte dø i sin ungdoms blomst fordi hun allerede var verdig til livets krone. Er det ikke slik at også mennesket plukker en fullendt blomst før den springer helt ut? Akk! Vi glemmer alltid at den som vi elsker også er elsket av en annen enn vi og at Gud i Skriften kaller sig en nidkjær Gud. I vår kjærlighet glemmer vi ham som elsker høyere enn alle andre. Løft Deres øine mot det kjærlighetens rike som er uten grenser og der vil De gjenskue Deres tårers hemmelighet: De vil der oppse hos Gud skue den sjel som her nede delte sig så like mellom ham og Dem, at selv himlens lykkensalighet ikke hadde tiltrukket henne om ikke hun hadde mottatt et uimotståelig bud om å komme. De vil da erkjenne det riktige i dette bud som nu synes Dem så grusomt, og hvorledes hennes skjønne uplettede sjel måtte vende hurtig tilbake til ham som hun tilhører fra dåpens stund. Nu som De er så ulykkelig, kan De vel neppe tro på dette guddommelige mysterium, som også for de fleste er kommet helt i bakgrunnen fordi den menneskelige intelligens formørkes av verdens skygger og den derfor ikke kjenner den rette eiermann når han kommer for å ta sitt eget i besiddelse. Vi kaller livets fødsel for død — vi skaper av inngangen til himlen en grav — og vi gråter som mennesker som er uten håp.

Men når det nu er vi og ikke Gud som tar feil av de virkelige forhold — så kan vi forsøke å forstå hvad der foregår i en hustrus og mors hjerte når hun leser evangeliet i Gud selv og hun samtidig overskuer verden med alt det som hun har forlatt. Å — kunde vi bare forstå det ophøiede i denne forandring, så vilde vi bedre forstå det som vi nu betrakter som en ulykke.

Ti hvad kjenner verden til det evige? Hvad kjenner verden til den uendelige fred? Hvad kjenner verden til renhet og godhet? Hvad kjenner verden til de helliges og englenes kor? Hvad kjenner den til skuet av Faderen, Sønnen og den Helligånd? Hernede i mørket og usigelige tregnsler ser den kronede frie sjel, som ennu skjelver ved minnet om de farer som døden har befridd den for, sitt hjem, sin ektefelle, sine barn. Ser hun dem i lyset av den lykke som fyller henne selv — eller i verdens falske lys? Måler hun deres lykke med Guds

eller menneskenes vekt? La oss minnes at en far anropet sitt barns skytshelgen om å utvirke hos Gud at barnet fikk et langt liv. Barnet døde — og da faren begynte å tvile og forbanne Gud viste skytsenglen sig for ham og sa: «Kunde jeg opnå et lengre liv for din sønn enn det evige liv?»

O, min venn — Deres hustru har delt mellom sig og Dem de vakre frukter av Eders kjærlighet. To har hun bedt om å få til sig — to har hun overlatt Dem. Halvdelen av Deres hjem er steget til himmelen — den annen halvdel er blitt på denne jord, så full av torner, for å kunne erhverve sig ennu flere fortjenester. Vi lever i hårde tider nu — og vi har ofte grunn til å synes at det er lettere å dø enn å leve. Og når De etterhvert får smerten mer på avstand da vil også De erkjenne at den De elsker er i langt høiere grad blitt spart for sorger enn blitt berøvet gleder, og De vil velsigne den nu så uforståelige hånd, som alltid velsigner når den legger sig på sine tjenere og sine utvalgte.

Se — disse tanker meldte sig da jeg overveiet Deres ulykke. Selv om de er avmektige som trøst, så bringer de dog bud om menneskelig hengivenhet som ikke kunde tie når De lider som De nu gjør».

Den katolske presse.

Tatt i sin mest omspennende betydning er den katolske presse det samlede opbud av dagblad og tidsskrifter som direkte forfekter Kirkens trosbekjennelse og livsanskuelse og som på alle måter tjener det kristne livs interesser samt støtter alle katolske institusjoner m. m. Den omfatter blad av alle formater — på alle sprog og med de forskjelligste virkemidler. Som menighetsblader, bispedømmenes lokalblad, foreningsblad, oppbyggelsesblad og polemiske blad, videnskapelige tidsskrifter — med abonnementtall varierende fra 100 til millioner — kommer den allevegne på vår klode og vandrer inn i såvel det fattigste som det rike hjem. Alt dette er den katolske presse.

Kristus påla apostlene å gå ut til alle folkeslag. Ordet forkyntes først med talte ord — men meget snart blev det skrevet tatt til hjelp hvad evangeliene og de apostoliske brev beviser. Da boktrykkerkunsten blev opfunnet er denne hjelp blitt uendelig lettet og den har iklædd sig den skikkelse som vi nu kjenner som den katolske presse. Denne presse som spredt utover hele verden opplyser, leder, styrker, vekker alle sine lesere. Den styres av prester eller lægfolk under presters tilsyn og velsignelse.

Kanhende rammer den ikke så sterkt som det talte ord som går direkte fra menneske til menneske, og den krever også mer fordi den fordrer en viss anstrengelse av sine lesere og derfor ikke griper så umiddelbart som de ord som høres — men til gjengjeld er dens virkninger mer omfattende. Det trykte ord har lettere for å bane sig vei gjennom likegyldighet eller endog fiendtlighet, fordi det kommer stadig igjen og igjen med sin innflytelse. Overalt kan man konstatere at hvor Kirken finnes og kan utfolde sig fritt, har den skapt sig en presse, vel vitende om dette uerstattelige hjelpemiddels propagandaverd.

Nu vil muligens noen som leser dette smile et vemodig smil, idet de bemerker: «Ja, det kan være vel og bra — men er ikke hele denne tankegang alt for optimistisk?» Kan man med sannhet tale om den katolske presses innflytelse, når man ser på de legioner av trykksaker som angriper troen, undergraver moralen, forakter og overser Kirken og forfølger alle utslag av katolsk livsanskuelse og katolsk liv? Hvad blir der av vår lille katolske presse overfor denne hærskere?

Selvfølgelig er der noe sant i slike bemerkninger. Hvis man kunde sette den katolske presse op mot et lands øvrige samlede presse vilde der selvfølgelig være et skrikende misforhold mellom partenes antall og størrelse — men allikevel er der ingen grunn til pessimisme. Der er steder hvor den katolske presse fører en hensynkende tilværelse — andre land hvor den må kjempe med stadig pengemangel — men den katolske presse gir aldri op. Den venter med tålmod på lysere tider som det er alt sant katolsk apostolats sedvane. Og fordi den katolske presse i motsetning til sine motstandere står fast samlet som en ubrytelig masse om sine prinsipper har den en åndelig overlegenhet overfor sine innbyrdes uenige fiender. Og hvor mørkt det enn til sine tider kan se ut for den, bærer den alltid et gjenskin av Kristi lys i sig.

Men fordi den er svak i motsetning til sine mektige motstandere, så er det en uundgåelig nødvendighet at vi arbeider for den og hjelper den med spirituell og materiell støtte, så langt vi evner.

Spirituelt med våre bønner — materielt med våre penger.

La oss minne om den audiens som pave Pius XI i januar måned gav for en rekke franske journalister som hadde fulgt Laval til Rom og hvorav

Alle former for livsforsikring i

Gjensidige

Karl Johans gt. 76

størsteparten var vantro. Paven ønsket dem velkommen og fortsatte derpå:

«Vi setter stor pris på eders sønnlige og vennlige besøk. Dere er kommet for å hilse på en gammel prest, en gammel far — han som de troende betrakter som sin far. Dere journalister representerer den største makt som finnes i verden. Man sier ofte at denne makt er den offentlige mening, men det er en notorisk villfarelse, ti det er pressen som danner den offentlige mening og årsaken er alltid betydeligere en virkningene.

Jeg vet at dere har den fulle bevissthet om eders makt og de forpliktelser som den medfører, og om eders store ansvar: dere er jo ordets grands seigneurs. Jeg vil derfor bare minne dere om vår store Manzonis ord: «ordet er verdens behersker!» Forråd aldri sannheten og skriv aldri et ord som kan opmuntre villfarelsene og det onde!»

Der vil alltid finnes en offentlig mening. Seiv på den tid da det kun var en forholdsvis liten krets som dannet den, hadde den en betydelig vekt. I våre dager er menneskeheten blitt knyttet nærmere sammen enn noengang før og den offentlige mening representeres derfor ikke mer av bare en enkelt stand — den omspinner en hel nasjon og til og med ofte en verdensdel. Det er pressen som har æren og ansvaret for denne utvikling og den er og blir dens viktigste leder.

Sin store betydning fikk pressen i det 19. århundrede da de demokratiske regjeringer tok den i bruk til å publisere sin politikk og impregnere velgernes sinn før og under valg handlinger. Samtidig dukket alle de sociale bevegelser opp som skapte sin presse og dertil føiet sig så de religiøst-orienterte publikasjoner. I våre dager finnes der visst ikke den ting, den retning, den stand eller det fag som ikke har sine egne presseorganer.

I hele dette kor av interesser og navnlig særinteresser, hever den katolske presse sin stemme, som taler de felles, almenmenneskelige interessers sak. Men dens stilling er langt fra god. Over hele verden lyder den samme klage: man mangler penger, tross den offervilje som er vist og vises den dag i dag av klartseende trosfeller. Men samtidig er der andre trosfeller som ennå ikke har fått øinene opp for betydningen av at de støtter sin egen presse. Som ikke tegner abonnement, ikke søker for annonser blandt sine handlende, ikke støtter de katolske blad ved å kjøpe hos dem som annonserer der, ikke opmuntre redaksjonene, medarbei-

derne, utgiverne med takk og anerkjennelse eller med positiv velvillig kritikk.

Finnes det slike trosfeller også her i Norge? La kollekten på søndag til «St. Olav» bli et tydelig svar. Men la det ikke bero med dette. Støtt «St. Olav», vårt ukeblad, ved å virke for dets utbredelse og ved å gjøre dets annonser virkningsfulle!



Bert Huszar, Bergen.

Ved vår trosfelle, kunstmaler og reklametegner Bert Huszars død bragte Bergensavisene meget sympatiske nekrologer om den avdøde. Vi hitsetter fra «Bergens Tidende» for 23. oktober:

Med reklametegner Bert Huszar, som avgikk ved døden igår, er en av byens første og mest kjente reklamemenn borte.

Huszar er født i Budapest 1878. I hans barndomshjem vanket mange store kunstnere, selv var han tidlig klar over at han vilde bli kunstner, han studerte også en tid ved kunstakademiet i München. Men han gikk snart over i reklamebransjen, og som reklamemann virket han adskillig både i sitt hjemland og i Tyskland før han kom til Norge, han var bl. a. med å starte den store tyske reklameforening «Das Plakat», som vistnok tørket inn under krigen.

Det var krigen som medførte at han kom til Bergen for et snes år siden. Luftbombardementene av byer, som da var blitt almindelig, gjorde at så mange mellemeuropeere søkte mot nord til de nøytrale land. Han kom til Bergen som sjeflitograf for Bergens blikktrykkeri a.s., hvor han arbeidet i ca. 10 år før han gikk over til egen virksomhet. En kan trygt si, at han var den første reklametegner i Bergen i moderne forstand, han vakte straks oppmerksomhet da han tok fatt, og mange har siden fulgt hans arbeid med stor interesse. Hans ærlighet og ubestikkelighet i arbeidet blev litt av en myte blandt hans kolleger innen reklamevirksomheten, og som kollega og venn var han trofast og rettlinjet som få. Et helt igjennem fint og godt menneske var han, aktet og avholdt av mange.»

Samme dag inneholdt det kristelige dagblad «Dagen» følgende dikt:

BERT HUSZAR.
IN MEMORIAM.

Mens solen stod rød
mot den høstfrosne dag,
kom døden og dempet
ditt hjertes slag — —
I stillhet du kjempet —
I stillhet du led — — —
Du stille sov inn
i den store fred

En sjelden kollega —
en rettlinjert mann —
så rolig, elskverdig,
rettferdig og sann.
Lojal til det siste —
En kjernegod kar!
Vi lærte å akte
vår venn — HUSZAR!

En takk for alt skjønt
som blev oss til del
av hele din
solrike —
varme —
sjel!

Elsa W. Bøe.

Og til disse ord vil «St. Olav» på våre trosfellers vegne føie vår hellige Kirkes siste hilsen til sine døde:

Resquiescat in pace!

NB.

.. Tirsdag 5. november, vil pianisten Wilhelm Schwarzott gi en klaveraften i Aulaen. Vi vil henlede våre leseres oppmerksomhet på denne konsert. Wilhelm Schwarzott er opprinnelig fra Wien, men kom allerede som 5-års gammel gutt til Norge. Hans foreldre bosatte sig i Fredrikstad, hvor faren også stillet sig velvillig til disposisjon for å lede St. Birgittakirkens sangkor. Alt som 12 år gammel gutt spilte den unge Wilhelm under gudstjenesten i kirken. Da han også begynte å opptre fulgte alle ham med stolt interesse. Mens Wilhelm tok artium studerte han videre med den i Oslo høit skattede og i utlandet ikke mindre kjente klaverpedagog, frk. Dagmar Walle-Hansen. Den unge kunstner er nu 20 år gammel og vil vise Oslos musikkpublikum hvor høit han er nådd. Vi som har hørt nogen av hans prestasjoner kan trygt forutsi at alle musikkelskere vil bli henrykt over hans kunstneriske ydelse. Billettene fåes i Norsk Musikforlag og ved inngangen før konserten. Entreen er kr. 3,00, 2,00 og 1,50.

Aug. Rottier.

Møy og moder milde.

Tilegnet St. Ansgarskirken, Kristianssand.

Skodde, storm og fårar
møtar oss i verdi,
og på havsens bårar
legg me ut på ferdi.

Men Guds ljøs og klære
speglar seg i bylgja,
løyst frå myrkers fære
ser me stjerna fylgja.

Drag frå havsens villa
oss ditupp du blenkjer,
til den store stilla
der på Gud me tenkjer.

Ævors liv seg målar
der i himmeledar,
og for tanken strålar
andre stjernekveldar.

Nazareth i blome,
då ein engel dala
stille gjennom romet
og med møyi tala.

Betlehem i blåne
då den unge mori
rom i stall laut låna
for Guds son på jordi.

Ved El-Birehs kjelda
fann ho ei i skaren
Jesus då det kvelda
— sonen var hjå faren.

Sorg og lidning strøymde
til den siste dagen,
då Guds myrker gøymde
Golgata og hagen.

Men frå æva hyste
Gud deg i sitt hjarta,
som ei stjerna lyste
du Guds moder bjarte.

Møy og moder milde,
himmelljøs og stjerna,
lat på vegar ville
ljøset ditt oss verna.

Til me morgon røda
ser på himmelbøar,
sjølv som ljøs fær skoda
guddoms djupe sjøar.

Då skal atter Anden
yver vatni susa,
verta ljøs — og Herrens
lov som havet brusa.

Hospitalet på Hønefoss.

Innvielsen av det nye hospital på Hønefoss, som var berammet til søndag 27. oktober, måtte utsettes, da det viste sig at innredningen tok lenger tid enn beregnet. Dessverre kom meddelelsen for sent til å kunne komme med i siste nummer av «St. Olav». Det antas at innvielsen vil finne sted søndag 17. november; den endelige bestemmelse vil bli kunngjort i «St. Olav».

N. K. K. F.s studiekrets.

Det er nu inntegnet så mange deltagere at man vil sette i gang to grupper, som vil bli ledet henholdsvis av mgr. Irgens og pastor Dr. Gorissen. Deltagerne anmodes om å møte i Klubblokalet, Akersveien 5, mandag 4. november kl. 7 (19) — ikke som før meddelt kl. 8. Det Nye Testament medbringes.

St. Olavs lokalforenings basar i Oslo.

Søndag 3. november åpnes denne basar i Festivitetslokalet i Akersveien. Basaren er blitt vel forberedt såvel fra styrets side som av de mange som har betenkt den med gaver der som oftest er resultatet av mange ukers flittig arbeid. Basaren vil derfor by på mange fristende gjenstander og som det fremgår av programmet i annonsen i dette nummer er det også sørget for god og avvekslende underholdning.

Formålet: å skaffe yderligere inventar til foreningslokalet må i den grad interessere alle Oslos katolikker, at vi tør regne med stort besøk og håpe på et godt resultat.

H. Irgens.

Sogneprest til St. Olavs kirke.

Spørsmål og svar.

(Under denne rubrikk vil en av våre medarbeidere, mgr. Kjelstrup i Kristiansand, svare på spørsmål som kan påregne almen interesse).

Jesuitforbudet i vår grunnlov.

Spørsmål:

Siden jeg har fått høve til å lære Moderkirken nærmere å kjenne og, som en naturlig følge av dette, har måttet revidere min opfatning av mangt og meget, innser jeg også i hvor høi grad Jesuiterordenen blir miskjent av de fleste protestanter. Jeg vet at der for en årrekke siden var fremsatt et forslag i Stortinget om ophevelse av grunnlovens bestemmelse om at «jesuiter ikke må tales», og jeg vet at forbudet blev oprettholdt. Jeg minnes imidlertid ikke hvad det var for argumenter som førtes i marken til fordel for dette eiendommelige og antikverte forbud som man skulde mene umulig kunde harmonere med den åndsfrihet og toleranse vi nordmenn gjerne skryter av. Overordentlig lærerikt turde det være å få høre litt om de betenkeligheter landets kårne hadde ved å åpne rikets porter for de lærde og høit kultiverte medlemmer av Jesu Selskap, når man lar kommunister, muhammedanere og hedninger få pñhindret adgang.

Svar:

Det var den 15. juli 1925 Stortinget behandlet det fremsatte forslag om ophevelse av jesuiterforbudet som blev oprettholdt med 90 mot 33 stemmer. Jeg tør ikke innlate mig på et utførlig referat av diskusjonen; enkelte karakteristiske uttalelser skal jeg dog gjengi efter «Stortingstidende» og håper De vil finne dem tilstrekkelige. De viser hvor tvibundet av fordommer selv høit dannede og kunnskapsrike menn kan være.

Efterat representanten Castberg (av det radikale folkeparti) hadde erklært jesuiterforbudet for uverdigg for et civilisert land og oprettholdelsen for et sørgelig tegn på reaksjon og fått medhold av Rye Holmboe og Wefring (av frissinnede venstre) som fant at forbudet var en plett som det var på tide å fjerne, uttalte Hambro (av høire) at han personlig var for ophevelse, men måtte ta hensyn til folkeopinionen som forlangte oprettholdelse av forbudet. Nygårds-vold (av arbeiderpartiet) fant at forbudet hverken var verdigg vårt land eller vår grunnlov, skjont — som han sa — «ingen religiøs sekt (!) er i den grad mot kommunistene som jesuitene». Tveterås (venstre) hevdet at jesuitene forsvarte og benyttet midler som ikke kunde billiges. Belland (venstre) påstod at i den åndelige kamp brukte jesuitene voldsmidler. Skogen (venstre) mente at jesuitene vilde kvele all åndsutvikling og tilføiet at «jesuiterbevegelsen» var politisk og hadde intet med religionsfrihet å gjøre. Under debatten blev det forøvrig oplyst at Moskkva-kommunistene ved partibeslutning var forpliktet til å stemme mot at jesuitene fikk adgang til riket. Ved voteringen blev altså forbudet oprettholdt med 90 mot 33 stemmer. De 33 var det såkalte Tranmælparti, socialdemokratene og tre frissinnede venstre (Wefring, Rye Holmboe og Bang) — tre høire (Flakstad, Høyer og Sollie) — fire venstre (Mjoen, Kjøseth, Jacobsen og Eidem) — to arbeiderdemokrater (Olav Moe og Castberg) og endelig en av bondepartiet (Hunds-eid)

Å se så megen uvidenhet og fordomsfullhet samlet på ett brett er unektelig nedslående, skjont det skal innrømmes at enkelte argumenter jesuitenes motstandere fører i marken vilde utløse veldige lattersalver, om de var fremført i land, hvor jesuitenes virksomhet kan iakttas på nært hold. La mig få lov til å gjengi en uttalelse om jesuitene av den jødiske kritiker Georg Brandes. Den vil sikkert i denne forbindelse leses med interesse. I sitt lille skrift om apostelen Peter (utkommet i 1926) skriver han:

«Hvad jesuitene angår, hvis tenkende menn vel kan betegnes som Romerkirkens blomst, kan den, der som disse linjers forfatter har et sammenlignende studium bak sig av engelske, polske og italienske jesuiter, vidne at han kun blandt den moderne videnskaps mest fremragende dyrkere har truffet personligheter med så fin dannelsel, så redbon tjenestvillighet og så riktig vurderende forstand. Det er et av de mange vidnesbyrd om lutheranismens savn av åndelig smidighet, at jesuiterordenen den dag idag i det protestantiske Norden lever i en sky av ufortjent vanry. I Turgeniew's fine roman «Jomfruelig jord», forekommer en dumrian som nærer et ganske særlig hat til artillerioffiserer. Klokere enn han er sjelden de medlemmer av den anglikanske, lutherske eller kalvinske kirke som har kastet sitt hat på jesuiterordenen».

K. K.

Vitebegjerlig.

Bokanmeldelser.

Lars Eskeland: DEI MØTEST PÅ KVITINGSØY.
(Dreyers forlag. Stavanger).

I dette lille «sogespel» har Eskeland gitt en dramatisk og levende skildring av det møte som fant sted på Kvitingsøy mellom Hellig Olav og Erling Skjalgsson. Eskeland bygger på Snorres beretning om dette møte som førte til et slags forlik mellom kong Olav og den mektige høvding fra Sole. Forsoningen blev, som man vet, ikke av lang varighet og Eskeland viser da også at uoverensstemmelsene i livssyn var for store til at det kunde bli noen virkelig forståelse mellom de to. I Eskelands sogespel blir det midlertidige forlik beseglet ved et stevne hvor biskop Grimkell lyser fred over de fremmøtte. De vakre kvad som fremføres på dette stevne må være fristende til oplesning og deklamasjon.

H. J. I.

Advokat Kr. Fr. Brøgger: GREI BESKJED — Juridisk-økonomisk leksikon for alle. (J. M. Stenersens forlag).

Dette er en overmåte nyttig, for ikke å si uundværlig bok for alle som trenger korte og klare opplysninger om juridiske og økonomiske spørsmål.

Med sine 10 000 opslagsord gir boken svar på de utallige spørsmål som reiser sig i forbindelse med kjøp og salg, skatter, gård og grunn, arbeids- og familieforhold o. m. a. Boken orienterer kort og greit om de lovbestemmelser og formalia som vi alle i det daglige liv kan komme i berøring med og som fører én til alt etter sin innstilling eller temperament å handle på må få eller å søke sakkyndig bistand, hvad ofte koster både tid og penger.

Boken vil ikke minst kunde være til stor nytte for våre hospitalsforstanderinner og prester som har med eiendomsbestyring m. v. å gjøre og som ofte får henvendelser om alle slags praktiske spørsmål, som man gjerne vil kunne gi korrekt beskjed og veiledning om. Boken koster bare kr. 13,50, så får enhver betenke om man har råd til å undvære den!

H. J. I.

Isak Dinesen: «SYV FANTASTISKE FORTELLINGER».
(Gyldendal Norsk Forlag).

Den oprinnelige tittel på denne bok var «Seven Gothic Tales», da Isak Dinesen, pseudonymet for den danskfødte baronesse Karen Blixen-Finecke, for vel et år siden utsendte dem på det engelske forlag Putnams. Syv gotiske fortellinger — ja, man søker forgjeves under lesningen etter det som man pleier å forbinne med begrepet gotisk, inntil man plutselig ser for sig de gotiske djevler som fra selveste Notre-Dame kirkens tak skuer ut over Paris, idet en av dem ikke føler sig tilfredsstillet ved synet alene, men delikaterer sig samtidig med en rotte. I all sin forvredenhet er disse djevler barn av den samme kunstneriske fantasi som har skapt katedralens hvelvinger, men hvilket makabert utslag har denne fantasi ikke gitt sig i disse djevlers skikkelser — symbolene på alt som er nedbrytende i tilværelsen!

Den samme makabre fantasi preger alle disse noveller. Selvfølge kan man beundre den artistiske ferdighet hvormed de er formet med den samme art av beundring som man yder en jonglør høit oppe under en sirkuskuppel. Isak Dinesen trosser også alle virkelighetens tyngdelover — tid,

sted og sannsynlighet spiller ingen rolle og heller ikke begreper som moral, menneskelighet, troskap og kjærlighet.

Boken er et typisk dekadencefenomen, klædd i en gjøglerlyser strålende flitterprakt. Den er strålende — men for lyser også skjønt det utvikles for råttelse. At Boganis' datter — han som har skrevet noen av de skjønneste naturstemninger som finnes — skulde gi sin kunstneriske arv, sin glimrende penn, sin glitrende fantasi til et produkt så hisides all ekte kunst — all åndfull fortolkning av livets foreteelser — er et dypt forstemmende fenomen. Og det blir så meget desto mer forstemmende, som en av våre prominente kristne «Oxford»-menn, Morgenbladets litterære anmelder, C. I. H., har kalt forfatterinnen «en beretter-ske av Guds nåde». Når alle begreper i den grad forkvakles — vender ens tanker igjen tilbake til de «gotiske» skikkelser på Notre-Dame — — —

E. D.-V.

Herhjemme.

OSLO. — Lektor frk. Tibergs beretning om en feriereise i Syd-Tyskland og Konnersreuth hadde samlet fullt hus ved St. Halvardslaget aftenunderholdning søndag 27/10. Lektoren tok tilhørerne med til bl. a. et besøk hos Therese Neumann en fredag da «Res!» fulgte vår Frelser og Forløser på korsveien. Publikum satt som fjetret under beretningen om det katolske Bayern, bønder og Konnersreuth. Foredragsholderens vidd og lune fortellerkunst gjorde aftenens program til en begivenhet. Sterk applaus som gjentok sig da formannen takket. Under aftenens bevertning leste den unge Willy Olafsen op historier og skrøner med adskillig evne og rutine. Atter kunde lagstyret og de fremmøtte notere en vellykket katolsk underholdningsaften.

Lavrans.

HAMAR. — Hamar lokalavd. av St. Olavs forbund avholdt møte i foreningslokalet søndag 8/9—35 med foredrag av vår lærer stud. fil. Lars Messel om et opphold i England sommeren 1934, hvor han på en grei, slående måte lot oss bli delaktig i sine mangehånde opplevelser på den isolerte ø. Den ganske tallrike forsamling fikk også se en rekke fine lysbilleder bl. a. fra flere katedraler. Frk. Scarre, som representerte Hamar på landsmøtet i Tr.heim, gav et resume av møtets forhandlinger etc., samt refererte også om pilgrimsferden til Stiklestad — en opplevelse for livet for oss alle 8 av St. Torfinns menighet, som hadde den store glede å kunne delta.

Søndag 20/10 hadde vi igjen St. Olavs forbunds møte. Denne gang med foredrag av stud. fil. Charles Joys fra Bergen, som på vaskeekte «bergenski» i et utmerket fremført foredrag tok oss med på utenlandsreise og bl. a. fortalte om et 6 måneders opphold i Rom. Hans foredrag, ledsaget av en masse gode lysbilleder, var viet «Katakombene», og hvad dermed har spesiell interesse for oss katolikker. A referere foredraget i sin helhet vil bli for vidtløftig, men foredragsholderen gjorde sig ialfall fortjent til den applaus han fikk. — Begge foredragsholderne fikk en varmt følt takk for sin interesse for sine trossfeller på Hamar, og håp om senere besøk blev der gitt uttrykk for i de takkens ord de fikk. Etterpå tilbragtes en hyggelig stund rundt det av våre kjære søstre, festlig dekkede kaffebord, hvor sangens toner, som heldigvis ikke er forstummet i St. Torfinns menighet, nokså jevnt og kraftig lot sig høre. — Sjelden stort fremmøte — 31. — Som sedvanlig sluttet møtene med nr. 29 i «Helg og Heim».

Referent.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri. Telefon 10 877. Oslo.